

Toni Cucarella
presenta una
novel·la que va
néixer com a
monòleg teatral
JOSEP LOSADA

**DONES D'AIGUA,
HÒMENS DE FANG**
Toni Cucarella

Editorial: Bromera
Alzira, 2013
Pàgines: 88
Preu: 14,95 euros

NOVEL·LA JORDI LLAVINA

Dones immortals

Curiosa *nouvelle*, aquesta de Cucarella, escrita en un valencià prodigiós (vull deixar-ho dit d'entrada, i sense embuts). Gires l'últim full, en llegeixes la *Nota de l'autor*, i t'assabentes que l'obra va néixer com un monòleg teatral. I que, per tant, abans de ser una novel·la, fou una peça per a les taules i per a una sola veu. Diu molt de la qualitat de l'autor que el monòleg originari s'hagi convertit en aquesta bellíssima novel·la, tan curta de mida com substanciosa de fons i de forma.

Una història de guerra, al capdavant, com n'hem llegit, vist i sentit tantes. Una història de guerra, però amb una voluntat mítica, amb un pèl d'abstracció, narrada per la filla de la família protagonista, de quatre membres. Per tant, el punt de vista és el dels perdedors. I la veu de l'Aurora –una nena que, a mitja narració, se'ns fa dona– s'erigeix en la veu dels derrotats. La gràcia, però, és que aquests presumptes perdedors (o perdedores, en aquest cas) tindran una recompensa moral. De manera que acaben sent vencedors (o, més ben dit, vencedores). ¿Fins a quin punt les dues dones protagonistes de la història, mare i filla, són dones d'aigua, aquells éssers fabulosos de la mitologia nostrada que viuen un munt d'anys –molts, sempre a tocar de l'aigua–, tot i que no són pròpiament immortals? Aquest és un dels enigmes que, al meu entendre, deixa oberts el llibre. No crec que tingui gaire importància.

Sí que en té més, em sembla, la construcció de la novel·la, que poua el seu material de l'experiència pròpia o del que podria ser un relat oral sobre experiències viscudes. Abans que entri en escena el pervers falangista Mi-

serachs, la història se'ns revela gairebé com un llibre de records, com un exquisit almanac de la memòria, en què el joc de saltar corda (fent-la espetegar contra un terra polsegós), el detall de fer entrar al cine, ben d'amagat, tramussos i cacau o aquell altre, portentós –que sembla d'Alice Munro–, d'enterrar en un corral un corb que havia fet d'animal de companyia adquireixen un relleu molt significatiu, i narrativament molt rendible.

Cucarella construeix el seu relat amb totes aquestes escenes i detalls, i uns quants més, que ens el fan seguir amb admiració creixent. Com la seqüència que dóna compte d'aquell germà del pare de família, que va ser enterrat davant la casa familiar, un fet que, lluny de

dur bona sort a la nissaga, sembla més aviat dur-ne una de ben adversa. Hi ha unes pàgines antològiques en què es descriu el casori d'uns veïns. El pobre músic, coix i mig cec, toca un acordió molt tronat, que ell anomena *orgue*. Durant l'àpat, en un temps de penúries com el que pateixen, “de carn n'hi havia poca. I no havent-n'hi prou de conill i de pollastre, la de caragol porgat i enganyat també era carn”. Davant aquestes consecucions, els avatars del falangista Miserachs queden, si se'm permet, i des d'un punt de vista estrictament narratiu, en una situació d'inferioritat. O, per dir-ho d'una altra manera, no és el més destacat en una obreta rodona (o *redona*, per parlar amb propietat). *

NOVEL·LA JORDI CAPDEVILA

Marató cap a la felicitat

Cal dir-ho d'entrada: Marc Cornet és un corredor de maratons que no defalleix mai per aconseguir completar la cursa i arribar a la meta amb el millor temps possible. Un esforç que també aplica a la seva primera novel·la, *Corrent cap a Bikila*, on ha esmerçat suors literàries intenses per arrodonir un relat amb uns herois que intenten superar la cursa de la vida gràcies a uns afanys també extenuants.

Una novel·la que comença quan l'atleta etiop Haile Gebrselassie bat el rècord del món de marató. Un punt de partida per explicar els avenços que han permès a Etiòpia, considerat el país més pobre del món, començar a sortir de la seva situació misèrrima gràcies a la moral col·lectiva que suposa

tenir figures guanyadores amb ressò mundial. Etiòpia i el furor atlètic que generen els triomfs esportius seran protagonistes d'un relat en què conviu la misèria més paupèrrima amb la il·lusió col·lectiva per superar-la.

Bikila, el personatge principal de la novel·la, és un jove de 18 anys, orfe, amb una lesió que li dificulta caminar i que malviu en la pobresa absoluta als carrers d'Addis Abeba. Miquel, un periodista barceloní, farà conèixer al món occidental la relació entre el nom de l'atleta mític amb la lluita del jove per fugir

**CORRENT
CAP A BIKILA**
Marc Cornet

Editorial: Deu i Onze
Barcelona, 2013
Pàgines: 384
Preu: 22,90

de la misèria. Altres personatges són la cooperant Marta i la jove parella benestant barcelonina que fuig de l'avorriment matrimonial participant en proves atlètiques d'abast limitat.

Un relat passional i apassionat en què es deixa entreveure que l'esforç físic i continuat fins al límit pot ser un bon antídote per millorar el benestar individual i col·lectiu. Una marató literària ben tramada i ben documentada, amb un llenguatge correcte, descriptiu i detallista. Una carrera que sembla voler encaminar-se cap a la felicitat. *